

**ДОРОГА ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА
В УКРАЇНСЬКІЙ ЛІТЕРАТУРІ
(60-річний ювілей письменника в західноукраїнській пресі)**

Василь Габор

канд. філол. наук, старший науковий співробітник відділу наукових досліджень української періодики Науково-дослідного інституту презознавства ЛННБ України ім. В. Стефаника

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-5482-4529>

DOI: [https://doi.org/10.37222/2524-0315-2021-13\(29\)-4](https://doi.org/10.37222/2524-0315-2021-13(29)-4)

Проаналізовано широкий спектр публікацій у західноукраїнській пресі 1931 року, присвячених життю і творчості видатного українського письменника Василя Стефаника, під час святкування його 60-річного ювілею. Наше завдання — дослідити реакцію провідних видань на відзначення річниці від дня народження письменника, жанрові особливості і тематику публікацій, домінування тих чи інших оцінок тогочасної критики та резонанс, який вони спричинили серед читачів.

З'ясовано, що провідні часописи Галичини, такі як «Діло», «Літературно-Науковий Вістник», «Громадський Голос», «Новий Час», «Нові Шляхи», «Нова Зоря», «Господарсько-Кооперативний Часопис» та ін., присвятили ювілею В. Стефаника окремі номери, опублікували самостійні додатки та одноденну газету «Дорога: Василеві Стефаникові у 60-ліття Його дороги життя» (Львів, 1931).

Серед схвальних публікацій про В. Стефаника, виданих під час святкування його 60-річного ювілею, у галицькій пресі ми виявили декілька гострокритичних статей про письменника. На тлі майже суцільного позитивного сприйняття В. Стефаника гостра критика О. Назарука і М. Пасіки, як це не парадоксально звучить, дала змогу читачам детальніше ознайомитись із В. Стефаником як живою людиною, з чеснотами й недоліками, але зовсім не применшувала його величі.

Ключові слова: *Василь Стефаник, «Дорога», 60-річний ювілей, західноукраїнська преса, оцінка критики.*

У 1931 р. західноукраїнська громадськість широко відзначала 60-річчя Василя Стефаника. З цієї нагоди у багатьох провідних

часописах, таких як «Діло», «Літературно-Науковий Вістник», «Громадський Голос», «Новий Час», «Нові Шляхи», «Нова Зоря», «Життя і Знання», «Господарсько-Кооперативний Часопис», публікували інформаційні повідомлення, статті, спогади, вірші на пошану письменника. Редакції низки періодичних видань присвятили В. Стефаникові окремі номери, видали самостійні додатки та одноденну газету.

У зазначених виданнях ми виявили понад 20 статей, декілька віршів та приблизно 10 інформаційних повідомлень. За жанровими ознаками ці публікації умовно можна поділити на такі групи: 1) інформаційні повідомлення, святкові оголошення й привітання та звіти із святкування 60-річчя В. Стефаніка; 2) аналітичні й публіцистичні статті, присвячені творчості письменника, спогади про В. Стефаніка; 3) художні твори (вірші), присвячені письменникові. До окремої групи належить візуальний матеріал — фотографії та графічний портрет письменника й дереворити на основі сюжетів окремих його новел. Одразу зазначимо, що найчисленнішою була друга група публікацій — аналітичні й публіцистичні статті, присвячені творчості В. Стефаніка, та спогади про нього.

Найповнішим виданням, присвяченим 60-річчю В. Стефаніка, була одноденна газета «Дорога: Василеві Стефанікові у 60-ліття Його дороги життя» (Львів, 1931. 20 с.), створена на основі однойменного додатка «Громадського Голосу» до чис. 17 (від 9 трав. 1931 р., 16 с.).

Зміст указаної газети і додатка ідентичний, але до газети додано ще чотири сторінки з переліком публікацій і портретом В. Стефаніка на першій, спомином Володимира Дорошенка «Як творить Василь Стефанік» на передостанній і вихідними даними про видавництво та друкарню на останній сторінках.

60-річчю В. Стефаніка були також присвячені «Святочний додаток “Нового Часу”» (1931. Додаток до 39-го числа «Нового Часу» (квіт. С. ІХ), тематична сторінка «Література – Наука – Мистецтво» «Нової Зорі» (чис. 41 від 7 червня), а також окремі номери — в «Літературно-Науковому Вістнику» (кн. 5 за травень), «Господарсько-Кооперативному Часописі» (чис. 20–21 за 17 травня) та певною мірою «Службовик» (чис. 6 за червень), у якому, крім статті О. П. Білозерського «Василь Стефанік і його герой (З приводу 60-ліття великого письменника)», наведено також його новелу «Май».

У багатьох публікаціях автори насамперед намагалися змалювати В. Стефаніка як людину і творчу особистість. Дуже ефектно вдалося це зробити Богданові Лепкому у спогаді про свою першу зустріч із В. Стефаніком у Кракові: «Нараз — дзвінок... Відчиняю двері — і двох муштин входить у хату. — Сафат Шмігер, — сказав перший, голосом тихим, м'яким, відривистим. — Василь Стефанік, — проголосив другий, мов скибу лемішем відвалив. Я глянув. Повіяло на мене духом села, його силою і чаром. Переді мною стояв мущина, плечистий, рослий, в чорною хвилястою чуприною... земля і залізо... Це міг бути тільки Стефанік» [15, с. 2].

К. Гриневичева, зустрічаючись із В. Стефаніком у Кракові, так змалювала його портрет: «Бачить це юнак чорнокудран, що йде ставно навперейми, й в раменах вага, голова поета, погляд стоїка. Усміхається трохи навкірки, — Стефанік». Письменниця згадувала, що В. Стефанік завжди стояв осторонь гурту і «чимось невпійманим він усе підчеркував свою самоту», і зізнавалася, що він нагадав їй батьківщину, тому здавався їй лісом, що шумів високо обіч колишньої її хати, сонячним зрубом, повним малин, криницею, заплетеною горіхами, де всеньку днину пустували вивірки [8].

Щемкого ліризму сповнений спогад О. Кобилянської про її першу зустріч із В. Стефаніком під час ферій у селі Белелуя. Вони гуляли садом й оглядали розкішний зільник під вікнами парафії. На прощання О. Кобилянська подарувала В. Стефанікові із того квітника «якусь білу цвіточку з помежи широкого буйного листа, що пахла опяняючим запахом». Він обіцяв відвідати її незабаром, однак вони більше не зустрілися, письменник вислав їй листа, в якому писав, що купав від неї «одержану білу цвіточку доти, доки не вмерла». «В моїм зільнику, — завершувала свій спомин О. Кобилянська, — виростає і та біла цвітка, яку я Тобі тоді передала. Вона мені всюди, де б я її і не бачила, пригадує Тебе. Ти цього не знаєш, бо Тебе терло життя і наші дороги не сходилися, але спомин, то як запах цвітів, ніби виростає, хоч і по роках, все на ново з дна душі» [13].

В. Дорошенко не менш яскраво, ніж Б. Лепкий, змалював, як В. Стефанік читав свою новелу «Сини»: такого читання йому ще ніколи в житті не доводилося чути, бо це «було якесь несамовите видовище, своєю страшною експресією, своєю трагікою: Стефанік

валив кулаком у стіл, дер волосся на голові, гукав, тяжко переживаючи те, що читав... Скінчив видимо перемучений» [10].

Цей спогад завершується роздумами, чому В. Стефаник так мало пише: «Він при творенні страшенно переживає кожну річ, він терпить разом із своїми персонажами: і коли його герой (як пр. Максим у “Синах”) кричить і лютиться — кричить й лютиться і він сам; хапає Максим себе за голову й хилиться до землі — й автор рве волосся в себе на голові й не всидить на місці і кидає собою, як старий, крижем паде на землю... Пишучи, роздирає — кривавить Стефаник своє серце, й, скінчивши, мусить відхорувати кожну свою річ. Не дивниця, отже, що негоден, не може писати так багато й такі довгі речі, як інші...» [10].

Про мистецьке вміння В. Стефаника захоплено оповідати згадував також А. Жук, зокрема, що у Відні у Стефаникових розмовах про рідне село та його людей «розкривалось ціле багатство його артистичної душі. Слухати Стефаникове живе оповідання, це також насолода, як читати його друковане слово» [12].

Під час святкування 60-річного ювілею В. Стефаника представники різних напрямів активно пропагували погляди письменника, що відзначив Д. Донцов. Рекламували комуністи, лютуючи, що 60-річний письменник «не має такої гнучкої шиї, як деякі молоді», інші вперто робили з нього «поета безмежного смутку», треті чіпляли йому наліпку «селянського поета» і т. д., «немов би змовилися підкреслювати у письменника припадкове, а не суттєве; його поверховність, а не естетично-емоційну вартість» [9]. Д. Донцова цікавили передовсім «людина Стефаника» і «всесвіт Стефаника», і, на його думку, всесвітом письменника була земля. «Йї був він відданий словом, духом і помишленням», вона була в його творах у провідній ролі. «Ця “власць землі”, якій він корився, дисциплінувала думку, стала волю, робила камінним його серце» [9].

Серед тих авторів, які називали В. Стефаника «поетом села», був і польський діяч Вацлав Морачевський, однак він підкреслював ту особливість таланту письменника, що «його творчості є чужою всяка тенденція або програма. Нечувано тонко він відчув цілу красу селянського життя, з небувалою ніжністю зрозумів болі і радощі мужика, але напевне ані не хотів нікого вчити ані захопити пізнавати ту душу» [22, с. 2].

Із так званих класових позицій характеризував творчість В. Стефаника Антін Крушельницький. Зокрема, він писав, що кожна сторінка Стефаникових писань — «це протест проти всесторонніх кайдан, що скували в соціальні, родинні, духові окови галицьке село» і як митець-обсерватор життя галицького села він ясно розумів «клясове розчленування того ж села, клясову нерівність і клясову ненависть...» [14, с. 278], а також влучно підкреслював новаторство В. Стефаника. «Першим своїм виступом вніс Стефанік чимало нового в українське письменство, — писав А. Крушельницький. — Найбільш ударили в очі його ляконічний стиль, його буйна багата образність поетичної мови, що вся потопала в багатстві свіжих, сміливих, поетичних порівнянь — словом: відомий на європейському ґрунті імпресіонізм. І друге — твердий покутський діалект. І третє — безпосередній свіжий подих покутського села» [14, с. 273].

Глибоко проаналізував стефаниківський стиль Лука Луців (псевдонім — Лука Граничка) в окремому виданні, присвяченому письменникові до його 60-річчя. Зокрема, він підкреслював, що Стефаникова оригінальність така велика, що критикам важко зарахувати його до будь-якої наявної групи чи якого-небудь напряму або стилю. Його підтримав Д. Лукіянович, вважаючи, що Стефанік «для правди держить лінію натуралізму», а О. Дорошкевич вбачав у Стефаника «найвищий щабель досконалости» української новели і що письменник створив класичний імпресіоністичний стиль та «усталив» неореалістичну школу в українській літературі. Д. Донцов твердив, що новеліст не був «реалістом», а дехто бачив у Стефаника і символізм. Підкреслюючи насамперед живу образність мови письменника, Лука Луців писав: «Плястика його слова може знайти гідного товариша хіба в авторі “Кобзаря”. Одно слово, одно порівняння, часом тільки цілий погляд — і повна сили картина...» [7].

В. Стефаника змальовували також як «Сина Землі», зокрема так писав про нього Григор Лужницький (під псевдонімом Л. Нигрицький) на сторінках «Нової Зорі» [21]. Однак лейтмотивом багатьох публікацій про В. Стефаника під час відзначення його 60-річного ювілею був насамперед образ дороги (літературної та суспільно-політичної), яку обрав письменник і залишався вірним їй упродовж усього життя. Автори щедро цитували «Моє слово» В. Стефаника і мимоволі й самі використовували ліризм оповіді, тому

їхні публікації нагадують своєрідні етюди. Таким прикладом може слугувати неназване слово О. П. Білозерського до одноденної газети «Дорога». Зокрема, він підкреслював, що В. Стефаник, обравши свою дорогу, «не схибив з неї ні разу», хоч «стораз можна було втекти з тої дороги». На думку О. П. Білозерського, В. Стефаник «став духовим провідником народу, хоч у вожди не дерся, хоч зробив більше, як покликані вожди», тож бажав йому, щоби стелилася його дорога квіттям і завела його «до тої мети, в якій він закохався» [4].

Ліризмом та цитуванням «Мого слова» переповнені дослідження Іванни Блажкевич [5, с. 15], Григора Лужницького [21], передова стаття без зазначення авторства «Про Василя Стефаника — в його 60-ліття» у «Кооперативній Республіці» [23] тощо. Редакція часопису зазначала, що в день народження письменника «думки цілої демократичної України кружляли біля малої хатини в Русові коло Снятина, де на батьківському клаптику землі осів і досі проживає один з провідних духів української нації, один з тих, що всмоктали в свою душу те, що найбільш суттєве для сучасного українства, і інтуїтивно намітили духовий шлях нації на майбутній час» [23, с. 1].

Серед інших цікавих тем, які порушували автори, був образ матері у творах В. Стефаника. Помітну увагу письменника до зображення матері І. Блажкевич пояснювала насамперед його великою любов'ю до рідної неньки: «Добрі і лихі сторони нашої матері змалював Стефаник живими красками, мачаючи своє могутнє слово раз “в трутї-зілля”, то знова “в кожній чічці”. Мати в Стефаникових творах повна чуття, любови і привязання до дітей. Працьовита, трудяща матір...» [5, с. 15].

На тлі захоплених публікацій про В. Стефаника під час святкування його 60-річного ювілею у західноукраїнській пресі ми знайшли декілька гострокритичних статей про нього. Так, автор «Нової Зорі» Микола Пасіка (криптонім М. П.), попри високу оцінку В. Стефаника, вважаючи його разом з І. Франком «найвизначнішим письменником Галичини на європейську міру» [16, с. 6], щодо змісту та ідейної вартості його творів висловився дуже критично: «Стефаник без сумніву великий артист, одначе в парі із артизмом форми його творів не йде взнесість змісту. Змальовані ним постаті можуть викликати у читача хвилювання і співчуття, можуть зворушувати совість, одначе вони не захоплюють, не поривають, але

навпаки: вони розгортають (“Басараби”), викликають песимізм і зневіру. Не багато між творами Стефаніка таких, які можна б поручити читати молоді, які скріплювали б жажду чину і життєрадісність. З того погляду Стефанікові твори молодому поколінню, мимо їх високої мистецької вартости, досить далекі, чужі і навіть шкідливі» [16, с. 7].

Ще гострішою була стаття Осипа Назарука (криптонім А. Ч.) «Стефанік і Успенський», редактора часопису «Нової Зорі». Запропонувавши читачам порівняльну характеристику творчості російського й українського письменників, автор зауважував, що В. Стефанік як син заможного господаря ніколи не зазнав біди в своєму житті, міг навчатися в університеті «без надривання свого здоров'я недоїданням або лекціями» і дозволити собі навіть не закінчити медичного факультету. «І тут треба шукати одної з головних причин того, — стверджував О. Назарук, — що ум Стефаніка звернувся до відтворювання найбільш безвиглядних типів у своїх оповіданнях. Чому тут? Люди рідко коли застановляються над тим, що значить особиста невдача в життю. А до найтяжших особистих невдач належить — не досягнути жадного звання. Тут діло не в дипломі, далеко ні! Адже досвід показує, що багато людей “з дипломами”, се непотріби і галапаси, а з другої сторони багато людей “без дипломів” — се визначні творці, котрі лишають по собі трівкі сліди в різних областях. Та діло в тім, з яких хто причин і в яких обставинах не досягнув звання, до якого брався, значить — здеклясувався» [2, с. 6].

Намагаючись репрезентувати читачам «таємницю духового нутра Стефаніка», О. Назарук безапеляційно стверджував, що В. Стефанік як митець талановитіший за Г. Успенського, але, на відміну від російського письменника, «тільки — брав зі свого рідного дому, а не давав. І то брав без успіху, брав і не здобув собі можливості самостійного життя, існування. “Erzehrte und zehrt am Kapital, das ihm sein Vater zurückgelassen hat”*. Тут було те тяжке олово його душі, котре тягнуло Стефаніка (сина “куркуля”, живучого з батьківського капіталу!) представляти чорні, розпучливі, здеклясовані типи села. То значить представляти типи, яких життя він знав тільки з оповідань і з обсервації, а не із того,

---

* Він тягнув і далі тягне гроші з капіталу, який йому залишив батько.

що жив їх життям... Річ ясна, що твори Стефаніка про здеклясовані елементи не могли мати тої безпосередности, яку мали і мають твори Успенського або Горького. Не могли тому, бо він не переживав ж и т т я тих елементів, тільки мав з ними те спільне, що сам був здеклясований — з власної вини. А може, тільки з власної слабости волі чи “нервів”. Стефанік оповістив раз, що не скінчив медицини, бо не міг краяти трупів. Добре, бувають і між куркульськими синами делікатні типи. Та в такому разі, що ж було ближше, як, маючи інтерес до літератури, перейти на філософічний факультет і скінчити його? Ще раз підчеркуємо, що діло не в дилемі. Річ у тім, щоб систематично перейти якусь область людської праці, коли перейти її є можливість і добра нагода. Без того людина стає здеклясована, психічно скалічена на все життя...» [2, с. 6].

Цікавою була реакція В. Стефаніка на гостру критику «Нової Зорі». Як згодом згадував О. Назарук у некролозі, обидві статті були доволі гострі в оцінці життя і творчості новеліста, отож коли письменник в короткому часі після їхньої публікації відвідав редактора, працівник газети був впевнений, «що прийде до дискусії щодо змісту тих статей». «Тимчасом Василь Стефанік зачав розмову заявою, що правдиво його скритиковано. Від того часу ряд літ був пильним читачем “Нової Зорі” і час до часу писав листа до редактора» [1], — констатував О. Назарук.

Надто суб’єктивну і переповнену негатиєю критику О. Назарука ми вважаємо слабо аргументованою, а подекуди — й алогічною, адже В. Стефанікові не треба було, як Г. Успенському, жити серед селян і вивчати їхній побут, бо від народження добре знав його, а університетами письменника стало саме життя, самоосвіта і тісне спілкування з тогочасними українськими та польськими інтелектуалами, зокрема з І. Франком, В. Морачевським, С. Пшибишевським із «Молодої Польщі» та ін.; так, він багато брав з батьківського дому, навіть одягався як денді, але у сто крат більше повернув українському народові своїми творами; для України великим щастям є те, що В. Стефанік не став дипломованим лікарем, а відбувся як письменник світового рівня. На тлі майже суцільного позитивного сприйняття В. Стефаніка гостра критика О. Назарука, врешті як і М. Пасіки, як це не парадоксально, дала читачам змогу глибше відчути В. Стефаніка як живу людину, з чеснотами й недоліками, але зовсім не применшувала його величі.

Значно менше публікацій у західноукраїнській пресі під час святкування 60-річного ювілею В. Стефаника висвітлюють його суспільно-політичний шлях. Зокрема, Іван Макух, розповідаючи про активну участь письменника у радикальному русі на Покутті, підкреслював, що новеліст був серед тих небагатьох інтелігентів, який залишався вірним Українській радикальній партії. Свій спогад він завершував такими словами: «У нинішніх часах, коли багато людей легко міняє свої переконання і перескакує з одної організації до другої, навіть до такої, що стоїть на протилежнім ідейнім становищі, а потім знову дальше скаче, треба особливо підчеркнути ту тверду громадську характерність Стефаника, котрий остав вірним ідеям і ідеалам юних днів на дорозі свого життя» [17].

Інформаційні матеріали про В. Стефаника під час підготовки та святкування його ювілею обмежуються колективним привітанням ювіляра Товариством письменників і журналістів ім. І. Франка у Львові, Науковим товариством імені Шевченка і товариством «Просвіта», опубліковані, зокрема, у «Ділі» [28] та «Громадському Голосі» [27], інформуванням про святкову академію з нагоди 60-річчя уродин, («Новий Час» [3] і «Діло» [24]), зверненням ТОПЖу, НТШ і товариства «Просвіта» щодо організації літературної премії для В. Стефаника [19] та передплати на видання його творів в одному томі [25]. Інформаційний блок певною мірою доповнює стаття Осипа Боднаревича «Літературна премія для Василя Стефаника» про створення фонду для відзначення найвизначніших літературних творів українських письменників, а першою «літературною нагородою була б нагорода для Василя Стефаника з нагоди його ювілею» [6].

У віршах, присвячених В. Стефаникові, автори змальовували його життєвий шлях, як, наприклад, у вірші Ф. Невестюка «Ще хлопчиком малим у білій сорочині...» [20], або в образі землероба, що оре рідну ниву і прагне засіяти її словами-зорями (Я. Чорнобривий «Василь Стефаник» [26]). Зокрема, Ф. Невестюк називає В. Стефаника «різьбарем сірого мужицького життя», який «вирізьбив свій світ, мов камінь мармуровий» й «оздобив перлами мужицьких сліз важких» [20].

Окремі вірші опосередковано дотичні до святкування ювілею В. Стефаника, як, скажімо, Константи́ни Малицької «Душа людини, мов та рожа Єрихону...» [18], або ж мають тільки присвяту

письменникові, але не його образ, як у вірші Аркадія Животка «Шляхом до завтра (В. Стефаникові)» [10].

Отож можемо констатувати, що західноукраїнська громадськість надзвичайно широко відзначала 60-річний ювілей Василя Стефаника в 1931 р., глибоко й критично аналізувала його творчість і життєвий шлях, правдиво зображаючи образ письменника й особистості.

1. А. Ч. [Назарук О.]. Посмертна згадка. *Нова Зоря*. Львів, 1936. 10 груд. (чис. 95). С. 8.
2. А. Ч. [Назарук О.]. Стефаник і Успенський. *Нова Зоря*. Львів, 1931. 14 черв. (чис. 43). С. 6–7.
3. Академія в ювілей 60-ліття уродин Василя Стефаника. *Новий Час*. Львів, 1931. 27 трав. (чис. 57). С. 6.
4. Білозерський О. П. [«Вибрав собі Василь Стефаник свою дорогу сам...»]. *Дорога: Василеві Стефаникові у 60-ліття Його дороги життя*. Львів, 1931. С. 2.
5. Блажеквич І. Мати в творах Стефаника. *Дорога: Василеві Стефаникові у 60-ліття Його дороги життя*. Львів, 1931. С. 15–16.
6. Боднарович О. Літературна премія для Василя Стефаника. *Новий Час*. Львів, 1931. 18 трав. (чис. 53). С. 7. Тематична сторінка: Література і Мистецтво.
7. Граничка Л. [Луців Л.]. Його слово (Думки про Стефаніків стиль). *Дорога: Василеві Стефаникові у 60-ліття Його дороги життя*. Львів, 1931. С. 13–15.
8. Гриневичева К. В заранні. *Діло*. Львів, 1931. 24 трав. (чис. 113). С. 2.
9. Д. Д. [Донцов Д.]. Май 1871 – май 1931 (В. Стефаник). *Літературно-Науковий Вістник*. Львів, 1931. Т. СХІ. Трав. (кн. V). С. 465–467.
10. Дорошенко В. Як творить Василь Стефаник. *Дорога: Василеві Стефаникові у 60-ліття Його дороги життя*. Львів, 1931. С. 17.
11. Животко А. Шляхом до завтра (В. Стефаникові). *Дорога: Василеві Стефаникові у 60-ліття Його дороги життя*. Львів, 1931. С. 5–6.
12. Жук А. З віденських згадок про Василя Стефаника. *Дорога: Василеві Стефаникові у 60-ліття Його дороги життя*. Львів, 1931. С. 7.
13. Кобилянська О. Спомин. *Дорога: Василеві Стефаникові у 60-ліття Його дороги життя*. Львів, 1931. С. 6.
14. Крушельницький А. «Бо пани Тебе не приймуть...» (Замість привіту на шістдесятиліття — В. Стефаникові). *Нові Шляхи*. Львів, 1931. За черв. (кн. 6). С. 273–280.
15. Лепкий Б. Лист до Стефаника. *Діло*. Львів, 1931. 26 трав. (чис. 114). С. 2–3. Рубрика: Фейлетон «Діла» з дня 26 травня 1931.

16. М. П. [Пасіка М.]. Василь Стефаник. У 60-ліття його уродин. *Нова Зоря*. Львів, 1931. 7 черв. (чис. 41). С. 6–7.
17. Макух І. Громадянин. *Дорога: Василеві Стефаникові у 60-ліття Його дороги життя*. Львів, 1931. С. 6–7.
18. Малицька К. «Душа людини, мов та рожа Єрихону...». *Дорога: Василеві Стефаникові у 60-ліття Його дороги життя*. Львів, 1931. С. 16.
19. На літературну премію для В. Стефаника. *Діло*. Львів, 1931. 13 черв. (чис. 129). С. 3.
20. Невестюк Ф. «Ще хлопчиком малим у білій сорочині...». *Господарсько-Кооперативний Часопис*. Львів, 1931. 17 трав. (чис. 20/21). С. 1.
21. Нигрицький Л. [Лужницький Г.]. Син Землі. *Святочний додаток «Нового Часу»*. Львів, 1931. Додаток до 39-го числа «Нового Часу». Квіт. С. IX.
22. Польський дяч [Д-р Вацлав Морачевський] про Василя Стефаника. *Діло*. Львів, 1931. 30 трав. (чис. 118). С. 2–3.
23. Про Василя Стефаника — в його 60-ліття. *Кооперативна Республіка*. Львів, 1931. Черв. (№ 6). С. 1–2.
24. Святочна Академія для вшанування Василя Стефаника. *Діло*. Львів, 1931. 27 трав. (чис. 115). С. 3.
25. Твори В. Стефаника в однім томі. Запрошення до передплати. *Діло*. Львів, 1931. 11 груд. (чис. 278). С. 3.
26. Чорнобривий Я. Василь Стефаник. *Дорога: Василеві Стефаникові у 60-ліття Його дороги життя*. Львів, 1931. С. 1.
27. 60-ліття Василя Стефаника. *Громадський Голос*. Львів, 1931. 16 трав. (чис. 18). С. 3.
28. 60-ліття Василя Стефаника. *Діло*. Львів, 1931. 14 трав. (чис. 105). С. 1.

References

1. A. Ch. [Nazaruk, O.]. (1936, 95, December 10). Posmertna zghadka [Posthumous mention]. *Nova Zoria*. Lviv, p. 8. [in Ukr.].
2. A. Ch. [Nazaruk, O.]. (1931, 43, June 14). Stefanyk i Uspenskyi [Stefanyk and Uspensky]. *Nova Zoria*. Lviv, pp. 6–7. [in Ukr.].
3. Akademiia v yuvylei 60-littia urodyn Vasyliia Stefanyka [Academy on the 60th anniversary of Vasyl Stefanyk's birthday], (1931, 57, May 27). *Novyi Chas*. Lviv, p. 6. [in Ukr.].
4. Bilozerskyi, O. P. (1931). [“Vybrav sobi Vasyl Stefanyk svoiu dorohu sam...”] [“Vasyl Stefanyk chose his own path...”]. *Doroha: Vasylevi Stefanykovi u 60-littia Yoho dorohy zhyttia*. Lviv, p. 2. [in Ukr.].
5. Blazhkevych, I. (1931). Maty v tvorakh Stefanyka [Mother in the works of Stefanyk]. *Doroha: Vasylevi Stefanykovi u 60-littia Yoho dorohy zhyttia*. Lviv, pp. 15–16. [in Ukr.].

6. Bodnarovych, O. (1931, 53, May 18). Literaturna premiia dlia Vasylia Stefanyka [Literary Prize for Vasyl Stefanyk]. *Novyi Chas*. Lviv, p. 7. Tema-tychna storinka: Literatura i Mystetstvo. [in Ukr.].
7. Hranychka, L. [Lutsiv, L.]. (1931). Yoho slovo (Dumky pro Stefanykiv styl) [His word (Thoughts on Stefanik's style)]. *Doroha: Vasylevi Stefanykovi u 60-littia Yoho dorohy zhyttia*. Lviv, pp. 13–15. [in Ukr.].
8. Hrynevycheva, K. (1931, 113, May 24). V zaranni [In the early]. *Dilo*. Lviv, p. 2. [in Ukr.].
9. D. D. [Dontsov, D.]. (1931, V, May 18). Mai 1871 – mai 1931 (V. Stefanyk) [May 1871 – May 1931 (V. Stefanyk)]. *Literaturno-Naukovyi Vistnyk*. Lviv, CVI, pp. 465–467. Pidp.: [in Ukr.].
10. Doroshenko, V. (1931). Yak tvoryt Vasyl Stefanyk [How does Vasyl Stefanyk]. *Doroha: Vasylevi Stefanykovi u 60-littia Yoho dorohy zhyttia*. Lviv, p. 17. [in Ukr.].
11. Zhyvotko, A. (1931). Shliakhom do zavtra (V. Stefanykovi) [On the way to tomorrow (V. Stefanykov)]. *Doroha: Vasylevi Stefanykovi u 60-littia Yoho dorohy zhyttia*. Lviv, pp. 5–6. [in Ukr.].
12. Zhuk, A. (1931). Z videnskykh zghadok pro Vasylia Stefanyka [From the Viennese mentions of Vasyl Stefanyk]. *Doroha: Vasylevi Stefanykovi u 60-littia Yoho dorohy zhyttia*. Lviv, p. 7. [in Ukr.].
13. Kobylanska, O. (1931). Spomyn. [Memories]. *Doroha: Vasylevi Stefanykovi u 60-littia Yoho dorohy zhyttia*. Lviv, p. 6. [in Ukr.].
14. Krushelnytskyi, A. (1931, 6, June 14). “Bo pany Tebe ne pryimut...” (Zamist pryvitu na shistdesiatylittia — V. Stefanykovi) [“Because the ladies will not accept you...” (Instead of greetings for the sixtieth anniversary — V. Stefanyk)]. *Novi Shliakhy*. Lviv, pp. 273–280. [in Ukr.].
15. Lepkyi, B. (1931, 114, May 26). Lyst do Stefanyka [Letter to Stefanyk]. *Dilo*, Lviv, pp. 3–4. Rubryka: Feilieton “Dila” z dnia 26 travnia 1931. [in Ukr.].
16. M. P. [Pasika, M.]. (1931, 41, June 7). Vasyl Stefanyk. U 60-littia yoho urodyn [Vasil Stefanik. In the 60th anniversary of his birth]. *Nova Zoria*. Lviv, pp. 6–7. [in Ukr.].
17. Makukh, I. (1931). Hromadianyn [Citizen]. *Doroha: Vasylevi Stefanykovi u 60-littia Yoho dorohy zhyttia*. Lviv, pp. 6–7. [in Ukr.].
18. Malyska, K. (1931). “Dusha liudyny, mov ta rozha Yerykhonu...” [“The human soul, like the rose of Jericho...”]. *Doroha: Vasylevi Stefanykovi u 60-littia Yoho dorohy zhyttia*. Lviv, p. 16. [in Ukr.].
19. Na literaturnu premiiu dlia V. Stefanyka [For the literary prize for V. Stefanyk]. (1931, 129, June 13). *Dilo*. Lviv, p. 3. [in Ukr.].

20. Nevestiuk, F. (1931, 20/21, May 17). “Shche khlopchykom malym u bilii sorochyni...” [“As a little boy in a white shirt...”]. *Hospodarsko-Kooperatyvnyi Chasopys*. Lviv, p. 1. [in Ukr.].
21. Nyhrytskyi, L. [Luzhnytskyi, H.]. (1931, April). Syn Zemli [Son of the Earth]. *Sviatochnyi dodatok “Novoho Chasu”*. *Dodatok do 39-ho chysla “Novoho Chasu”*. Lviv, p. IX. [in Ukr.].
22. Polskyi diiach [D-r Vatslav Morachevskiy] pro Vasyliya Stefanyka [Polish figure [Dr. Vaclav Morachevsky] about Vasyl Stefanyk]. (1931, 118, May 30). *Dilo*. Lviv, pp. 2–3. [in Ukr.].
23. Pro Vasyliya Stefanyka — v yoho 60-littia [About Vasyl Stefanyk — in his 60th birthday]. (1931, 6, June). *Kooperatyvna Respublyka*. Lviv, pp. 1–2. [in Ukr.].
24. Sviatochna Akademiia dlia vshanuvannia Vasyliya Stefanyka [Festive Academy in honor of Vasyl Stefanyk], (1931, 115, May 27). *Dilo*. Lviv, p. 3. [in Ukr.].
25. Tvory V. Stefanyka v odnim tomi. Zaproshehnia do peredplaty [Works by V. Stefanyk in one volume. Subscription invitation], (1931, 278, December 11). *Dilo*. Lviv, p. 3. [in Ukr.].
26. Chornobryvyi, Ya. (1931). Vasyl Stefanyk [Vasyl Stefanyk]. *Doroha: Vasylevi Stefanykovi u 60-littia Yoho dorohy zhyttia*. Lviv, p. 1. [in Ukr.].
27. 60-littia Vasyliya Stefanyka [60th anniversary of Vasyl Stefanyk], (1931, 18, May 16). *Hromadskiyi Holos*. Lviv, p. 3. [in Ukr.].
28. 60-littia Vasyliya Stefanyka. [60th anniversary of Vasyl Stefanyk], (1931, 105, May 14). *Dilo*. Lviv, p. 1. [in Ukr.].

Vasyl Gabor, Candidate of Philological Sciences, Senior Researcher at the Department of Ukrainian Periodicals Studies, Institute of Press Studies, Vasyl Stefanyk National Scientific Library of Ukraine in Lviv

Vasyl Stefanyk’s Path in Ukrainian Literature (60th anniversary of the writer in the Western Ukrainian press)

The article analyzes a wide range of reports in the Western Ukrainian press of 1931 focusing on the life and artistic legacy of the famous Ukrainian writer Vasyl Stefanyk during the celebration of his 60th anniversary. We aim to study the response of leading periodicals to the anniversary of the writer, genre features and themes of publications, the prevalence of certain opinions among the back-then critics and the resulting repercussions among readers.

It was found that the leading Galicia journals, such as “Dilo”, “Literaturno-Naukovyi Vistnyk”, “Hromadskyi Holos”, “Novyi Chas”, “Novi Shliakhy”, “Nova Zoria”, “Hospodarsko-Kooperatyvnyi Chasopys” etc. dedicated separate issues to V. Stefanyk’s jubilee, published independent supplements and a one-day newspaper “The Path: For Vasyl Stefanyk on the 60th Anniversary of His Life Journey” (Lviv, 1931).

In many publications, the authors, in particular, Bohdan Lepky, Katria Hrynevychyeva, Olha Kobylanska and Volodymyr Doroshenko, vividly portrayed the image of V. Stefanyk as a person and a creative personality.

It was established that during the celebration of the 60th anniversary of V. Stefanyk various camps were extensively advertising him: the Communists were furious that the 60-year-old writer “does not have such a flexible neck as some young people do”, others kept depicting him as “a poet of boundless sorrow”, still others tried to label him as the “peasant poet” and so on. D. Dontsov was primarily interested in “Stefanyk’s man” and “Stefanyk’s universe”, i. e. the earth, and Vaclav Morachevsky, referring to V. Stefanyk as a “poet of the village”, emphasized that his legacy is devoid of any trends or programs. From a class standpoint, the famous author’s works were analyzed by Antin Krushelnytsky, who rightly emphasized his pioneering achievements in Ukrainian literature.

The authors of the publications, in particular Luka Lutsiv, also argued that Stefanyk was so original that it was difficult for critics to place him in any existing group or trend or style.

The keynote of many publications about V. Stefanyk during the celebration of his 60th anniversary was primarily the image of the path (literary and socio-political) chosen and followed by the writer throughout his life.

Among the enthusiastic publications about V. Stefanyk during the celebration of his 60th anniversary in the Western Ukrainian press, we found several intensely critical articles about the writer. Against the background of the almost unanimous positive perception of V. Stefanyk, the fierce criticism by O. Nazaruk and M. Pasika, paradoxical as it may seem, made it possible for readers to gain a deeper understanding of V. Stefanyk as a human being, with his virtues and shortcomings, without diminishing his greatness though.

Based on the analyzed material, it was concluded that the Western Ukrainian press celebrated the 60th anniversary of Vasyl Stefanyk in 1931 on a massive scale, deeply and critically analyzed his artistic legacy and way of life, thereby portraying the true image of the writer and man.

Keywords: *Vasyl Stefanyk, “Path”, 60th anniversary, Western Ukrainian press, criticism.*